

Received	Reviewed	Published	Doi Number
10.11.2018	12.12.2018	30.12.2018	10.18298/ijlet.3226

Language Learning Beliefs of Syrian Refugees Learning Turkish as a Foreign Language¹

Ahmet AKKAYA² & Ömer Gökhan ULUM³

ABSTRACT

Language is an entity of common spoken, hand-operated, or written indications through which people- the individuals of community assert themselves by transmitting emotions and thoughts. Language, which bears human characteristics, is a complex structure that is closely related to such fields as psychology and sociology, and this relationship may be reflected on the language development of the individuals of a society. The language learning beliefs of learners have significant effects on their language skills. Besides, being aware of the language learning beliefs of students may reflect on language learning approaches and activities within this context. Regarding the mentioned point of view, the aim of this study is to investigate the language learning beliefs of Syrian refugees learning Turkish as a foreign language by means of the scale of language learning beliefs designed by Horwitz (1987). Syrian war victims living in Adana city participated in this study. SPSS 24.0, a Statistical Package for the Social Sciences, was utilized to collect the data of the study. The findings of the study represent that Syrian refugees learning Turkish as a foreign language have developed positive attitudes towards foreign language learning. Besides, the respondents suggested that Turkish is a foreign language of medium difficulty and can be learnt easily if given enough time, children can learn a language more easily compared to adults, some languages are easier to learn compared to other languages, and practicing the language is vital in foreign language learning.

Key Words: Learning Turkish as a foreign language, language learning beliefs, Syrian refugees, foreign language learning.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Sığınmacıların Dil Öğrenmeye İlişkin İnançları

ÖZET

Dil, duygu ve düşüncelerin ses, şekil ve anlam açısından biçimlenmiş ortak kurallar aracılığıyla aktarıldığı bir örgüdür. İnsana özgü özellikler içeren dil, karmaşık bir yapıda olup psikoloji ve sosyoloji gibi birçok alanla yakından ilgilidir ve bu ilişki bireylerin dilsel gelişim özelliklerine de yansiyabilir. Öğrenenlerin dil öğrenmeye dair inançlarının dil becerileri üzerinde önemli etkisi vardır. Aynı zamanda öğrenenlerin dil öğrenmeye dair görüşlerini bilmek dil öğrenimine olan yaklaşımları ve bu bağlamdaki eğitim öğretim faaliyetlerini büyük ölçüde etkiler. Bu çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli sığınmacıların Türkçe öğrenmeye yönelik inançlarını Horwitz'in (1987) *Dil Öğrenmeye İlişkin İnançlar Envanteri* kapsamında incelemektir. Bu çalışmaya Adana ilinde sığınmacı olarak yaşayıp yabancı dil olarak Türkçe öğrenen savaş mağdurları katılmıştır. Katılımcıların dil öğrenmeye dair inançlarına açıklık getiren bu çalışmada verilerin analizinde SPSS 24.0 (Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) kullanılmıştır. Araştırma sonuçları göstermiştir ki Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli sığınmacılar yabancı dil öğrenmeye dair bir takım olumlu inançlara sahiptir. Çalışmada Türkçenin orta zorlukta bir dil olduğu ve vakit ayrılırsa geliştirilebileceği, çocuklar için yabancı dil öğreniminin yetişkinlere göre daha kolay olduğu, bazı dilleri öğrenmenin diğerlerine göre daha kolay olduğu ve çok tekrar ve pratiğin dil öğreniminde önemli olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, dil öğrenmeye yönelik inançlar, Suriyeli sığınmacılar, yabancı dil öğrenimi.

¹ Bu makale, 13-15 Ekim 2016 tarihlerinde Fırat Üniversitesinde gerçekleştirilen 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda (Asoscongress) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, aakkaya@adiyaman.edu.tr.

³ Dr., Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, omergokhanulum@hotmail.com.

1. Giriş

Her yaştan öğrencinin öğretim konusunda, öğrenme durumları hakkında, materyallerle, öğretmenlerle ve hatta sınıf arkadaşlarıyla ilgili fikirleri vardır. Bireyin öğrenmeyle ilgili fikirleri aynı olmayabilir ve hatta birey öğrenmeye dair çatışan inançlara bile sahip olabilir. Öğrenciler bu inanç ve fikirleri sınıf ortamına taşıyıp bunlardan etkilenebilirler. İnançlarından hareketle öğrencilerin dil sınıflarından beklentilerini ve dil sınıflarına duydukları memnuniyet durumlarını anlayabiliriz (Horwitz, 1988: 283). Dil öğrenmeye dair inançların bağlamsal olduğu ve değişik kültürlerden öğrencilerin dil öğrenmeye dair farklı eğilimlerinin, yaklaşımlarının ve fikirlerinin olabileceği tespit edilmiştir (Nikitina & Furuoka, 2006: 209). İngilizce öğrenenlerin ve İngilizce öğretmenlerinin nasıl İngilizce öğrenileceğine dair kesin inançları vardır. Bu öğrenme inançları öğrenenlerin önceki öğrenme deneyimlerine ve kültürel altyapılarına bağlıdır ve bu, kişilerin İngilizce öğrenimini ve öğretimini ileriye taşımak için kullanacakları stratejileri etkileyecektir (Liao & Chiang, 2003: 65). Bir başka deyişle, dil öğrenmeye dair öğrenen inançları öğrenenlerin dil öğrenmeye olan yaklaşımlarını belirleyicidir. Öğrenenler, dil öğrenmeye etki eden değişkenlerin rolünün, dil öğrenme stratejilerinin öğrenmeyi nasıl etkilediğinin ve dilin nasıl işlediğinin farkında olmalıdır. Böyle bir farkındalık düşünme ve görev katılımı niteliğini yükseltebilir. Tüm hareketlere inançlar yön verir. Bu inançlar, öğrenenlerin fikirleri ve sınıf içi aktiviteleri algılamalarına etki eder. İnançları keşfederek, öğrenenler ve öğrenciler dil öğrenme sürecine ve bu süreçte aldıkları role dair ortak bir algı oluşturabilirler. Bu farkındalık öğrenen özerkliği için gereken temeli de oluşturur (Cotterall, 1995: 196). İnançlar doğruluğuna inanılan dünyaya dair psikolojik algular, öngörüler ve önermeler anlamına gelir (Richardson, 1996: 102). Dil öğrencilerinin sınıfa getirdikleri inançları tayin etmek öğretmenler için de müfredat hazırlayanlar için de önemlidir; çünkü inançlar hareketlerin belirleyicileridirler (Rokeach, 1968: 12). Eğitim psikolojisi, öğrenme davranışlarının belirleyici nedeni olan inançların önemini dile getirir. Çalışmalarının ilginç ve önemli olduğuna inanan öğrenciler öğrenme sürecine daha aktif katılır ve akademik çalışmalarında daha azimlidirler. Ayrıca, öğretmenler sınıf uygulamalarını en etkili şekilde düzenlemek için öğrencilerini iyi tanımalıdır (Pintrich & DeGroot, 1990: 33). Neye inanıyorsak o olduğumuzdan, son zamanlarda araştırmacılar, öğrencilerin dilin doğası hakkındaki inançlarına yoğunlaşmışlardır. Bir yandan, dünyadaki tüm insanların dil öğrenmeye dair ortak ve sabit yetenekleri olduğuna inananlar vardır. Diğer yandan farklı bir dil öğrenmenin bazı insanlara özgü olduğu ve bazı insanlarca öğrenilemediği fikrini savunanlar vardır. Eğer yabancı dil öğrenmeye olan inançlar bir kültürde yaygınsa dil öğretmenleri öğrenenlerin dil öğrenmeye dair inançlarını sınıf ortamına getirdiklerini göz önünde tutmalı ve dil öğrenimini daha verimli kılmak amacıyla yanlış inançları ortadan kaldırmak için öğrenenlere yardımcı olmalıdırlar. Bu işlem özellikle yabancı dil öğretmenleri için önemlidir. Öğretmen yetiştirenler de aday öğretmenleri bu bağlamda yetiştirmelidir ki aday öğretmenler de gelecekte öğrencilerine bu olguları göz önünde bulundurarak öğretim versin (Altan, 2006: 45). Dilsel ve dilbilimsel aktivitelerde öğrenciler gerçekleri yapılandırır ve yeni bir dil öğrenme konusunda nasıl hissettiklerini ve düşündüklerini ifade ederler (Kalaja, 2003: 87; Rajagopalan, 2004:105). Böylece öğrenciler dilde duygular barındıran insanlar olarak var olurlar. Yani duygular temel olarak hareketler anlamına gelir (Booth & Pennebaker, 2000: 558). Genelde öğrenen inançları sabit ve durağan düşünülse de, son zamanlarda yapılan çalışmalara göre bu inançların dinamik ve değişken bir yapıya sahip olduğu görülmüştür (Amuzie & Winke, 2009: 366). İkinci dil edinimi konusunda araştırma yapanlar öğrenenlerin bir göreve başlarken eğilimlerini, davranışlarını ve motivasyonlarını etkileyen ön yargılarla başladıkları konusunda hemfikirlerdir (Riley, 2000: 151). Dil öğrenmeye olan inançlara dair farklı yaklaşımların çokluğu, inançların ne kadar karmaşık ve çok

yönlü yapıda olduğuna açıklık getirir. İnançların nasıl görüldüğü ve irdelendiği teorik yaklaşımların seçimine etki eder. Öğrenen inançları üzerine çalışan çoğu ikinci dil edinim araştırmacısı, öğrenmeye dair inançlar bağlamında üst bilişin alt bileşeni olan bilişsel psikoloji çerçevesini kullanmıştır (Sakui & Gaies, 1999: 473). Bu bağlamda inançlar diğer biliş ötesi yapılar gibidir; istikrarlıdır, kararlılıkla tutulurlar (Wenden, 1999: 435). Başarılı dil öğreniminin özelliklerini keşfetmek istiyorsak, öğrencilerin neye inandıklarını ve öğrenmeyle ilgili ne bildiklerini irdeleyip bu bağlamda aktiviteler düzenlemek ve öğrenenlerin öğrenmeye dair yaklaşımlarına etki eden inançlarını keşfetmek yerinde olacaktır (Wenden, 1986: 186). Özetlemek gerekirse, hareketlerin uyarıcısı inançlardır. Tıpkı yaptığımıza inanmamız, dikkat etmemiz ve yaptığımızı düşünmemiz gibi, nasıl davranacağımıza karar vermemiz ve problemleri nasıl çözdüğümüz, nasıl ilerleyeceğimiz konusunda kişisel kararlarımıza temel teşkil eder (Novoa, 1996: 231). Öğrencinin sınıf ortamına getirdiği algılar, inançlar, yaklaşımlar, bilişsel bilgiler, öğrenme sürecine ve nihai başarıya etki eden önemli faktörler olarak kabul edilir (Breen, 2001: 1). Dil edinimi bağlamında içsel teoriler olarak tasvir edilen inançlar (Clark, 1988: 5), bireysel yapılandırılmış sistemlerdir (Rust, 1994: 205) ve öğrenenlerin sahip oldukları genel varsayımlardır. Genel olarak bu inançlar öğrenme ve öğretme doğası hakkındadır ve öğrenme-öğretme sürecini yüksek derecede etkiler (Horwitz, 1988: 283; Victori & Lockheart, 1995: 223). Tüm bu bilgileri göz önünde tutarak, bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli sığınmacıların yabancı dil öğrenmeye karşı inançlarını betimlemeyi amaç edinip bu bağlamda *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli sığınmacıların dil öğrenmeye dair inançları nelerdir?* sorusuna cevap aramıştır

1.1. Çalışmanın Önemi

Bu çalışma Suriye'deki savaş nedeniyle Türkiye'ye sığınmacı olarak yerleşmiş ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı sonunda, yabancılara Türkçe öğretimi yaz kurslarına katılan Suriyeli kursiyerlerin ikinci dil öğrenmeye yönelik inançlarını irdelemektedir. Çalışmanın bulguları yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ders işleme teknik, yöntem, yaklaşım ve ilkelerine ışık tutarak bu sınıflarda dil öğreniminin verimini artıracığı düşünülmektedir. Bulgular, başta yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bölümü olmak üzere diğer yabancı dil bölümlerine de veri sağlayan bir kaynak olacağına inanılmaktadır. Bulgular aynı zamanda öğrencilerin Türkçe öğrenimindeki başarılarını artırmak için hedef alınan politikaların şekillenmesine de yarar sağlaması beklenmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Bu araştırmada nicel araştırma yaklaşımının betimsel araştırma deseni tercih edilmiştir. Nicel araştırma yönteminde irdelenen konuyla ilgili derinlemesine bir analiz yerine sayısal verilere dayanan veri analizi yapılır. Bir başka deyişle nicel araştırma yönteminde katılımcıların konu hakkındaki görüşlerinin yönü araştırılır. Bu tür araştırmalarda sayısal veriler önem arz ettiğinden örneklemin doğru saptanması ve hatasız soruların sorulması gereklidir. Nicel araştırma yönteminin en önemli özelliği objektif olmasıdır (Akman, 2014: 10). Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemiyle veri toplanan bu çalışmada Suriyeli savaş mağdurlarının dil öğrenmeye ilişkin inançları betimlenmiştir. Oppenheim (1992: 303) araştırma yöntemlerini çalışmayı şekillendirerek araştırma sorusuna cevap veren tasarımlar olarak niteler. Bu çalışmada sırasıyla araştırma konusu seçilip araştırma sorusuna odaklanılıp araştırma tasarlandıktan sonra, veri toplama ve analizi

gerçekleştirilmiştir. Sonrasında veriler yorumlanıp sonuçlara ulaşılarak nicel araştırma sürecinin aşamaları gerçekleştirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın verileri Adana, Türkiye’de sığınmacı olarak yaşayan ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 120 Suriyeliden toplanmıştır. Yetişkinlerden oluşan katılımcıların ana dili Arapçadır. Araştırmanın örnekleme 72 erkek (%60), 48 kadın (%40) öğrenenden oluşmaktadır. Katılımcılar yabancı dil olarak Türkçe yaz kurslarından 2015-2016 eğitim-öğretim yılının ikinci yarıyılı sonunda gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Ülkelerinde yabancı dil olarak İngilizce öğrenen katılımcılar, Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye başlamışlardır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada katılımcıların dil öğrenme inançları Horwitz’in (1987) *Dil Öğrenmeye İlişkin İnançlar Envanteri* (BALLI) aracılığıyla tespit edilmiştir. Betimsel Araştırma Yöntemine dayalı olan bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan ve katılımcıların dil öğrenmeye dair inançlarını araştıran bir anketle yapılmıştır. Bu çalışmada katılımcıların inançlarını rakamsal verilerle rapor etmek için SPSS (Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) kullanılmıştır. Anketten elde edilen verilerin analizinde dil öğrenme inançlarına dair maddelerin oransal değeri ortalamaya (\bar{x}) göre hesaplanmıştır. Dil öğrenme inançlarının ortalamalarını karşılaştırmak için aşağıdaki likert derecelendirme sistemi kullanılmıştır:

1. Hiç katılmıyorum: 1.00 – 1.49
2. Katılmıyorum: 1.50 – 2.49
3. Kararsızım: 2.50 – 3.49
4. Katılıyorum: 3.50 – 4.49
5. Tamamen katılıyorum: 4.50 – 5.00

Anket uygulanmadan önce uzman görüşü alınmış olup, sorularda gerekli tüm değişiklikler yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacına uygun olduğuna ve veri toplama aracının kapsam geçerliliği olduğuna karar verilmiştir. Gerçekleştirilen pilot uygulamanın sonunda da gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra veri toplama aracı katılımcılara uygulanmıştır. Anket yoluyla toplanan verilerin güvenilirliği açısından sorular Arapça olarak hazırlanmıştır. Anketin alfa güvenilirlik katsayısı 0.75 çıkmıştır ve bu, araştırmanın güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Bu anketteki her bir madde katılımcının dil öğrenmeyle ilgili sahip olabileceği belirli bir inancı sorgulamaktadır. Anket birleşik bir ölçekten oluşmamaktadır; bu yüzden maddeler genel olarak değerlendirilmemeli ya da maddelerin tümünden ortalaması alınmamalıdır. Aynı soruya 1 veya 5 ile cevap veren katılımcı, 2 veya 4 ile cevap veren katılımcıdan daha güçlü inanca sahiptir, fakat unutulmamalıdır ki bu tip bir inanç envanterine cevap veren bazı insanlar uç noktalardan uzaklaşma eğilimindedirler. Envanterde 3 cevabı nötr olarak görülmekte ve bu bağlamda katılımcının emin olmadığı ya da konuyu hiç düşünmediği varsayılmaktadır. Envanterde madde 32 ve 33 çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Bu ankette doğru ya da yanlış cevap yoktur, verilen bilgiler insanların ikinci bir dili nasıl öğrendiği konusunda araştırmacılara yarar sağlayacaktır.

3. Bulgular

Bu bölümde çalışmanın bulguları veri toplama aracıyla katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda analiz edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli katılımcıların dil öğrenme inançlarıyla ilgili 33 madde bulunmaktadır. Tablo 1, katılımcıların dil öğrenme inançlarına ilişkin sonuçları göstermektedir.

Tablo 1. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyelilerin Dil Öğrenmeye İlişkin İnançları*

Madde	Ortalama (\bar{x})	Ss
1. Çocuklar için yabancı dil öğrenimi yetişkinlere göre daha kolaydır.	4.87	.332
2. Bazı diller diğerlerine göre daha kolaydır.	4.78	.433
3. Çok tekrar ve pratik önemlidir.	4.68	.467
4. Eğer bu dili çok iyi konuşursam, onu kullanmak için çok fırsatım olacak.	4.64	.481
5. Eğer bu dili çok iyi konuşmayı öğrenirsem, iyi bir iş sahibi olmamda bana yardımcı olacak.	4.60	.539
6. Yabancı dili iyi bir aksanla konuşmak önemlidir.	4.49	.777
7. Bu dili konuşanları daha iyi tanımak için bu dili öğrenmek istiyorum.	4.45	.720
8. Eninde sonunda bu dili çok iyi konuşmayı öğreneceğime inanıyorum.	4.35	.817
9. Yabancı bir dil öğrenmek diğer okul derslerini öğrenmekten farklıdır.	4.27	.878
10. Yabancı bir dilde doğru söyleyebilene kadar hiç bir şey söylememelisin.	4.22	.749
11. Diğer insanların önünde yabancı dilde konuşurken kendime güvenirim.	4.20	1.089
12. Yabancı dili konuşulduğu ülkede öğrenmek daha iyidir.	4.19	.928
13. Birilerini öğrenmeye çalıştığım dilde konuşurken duyarsam, onlara gidip konuşma pratiği yaparım.	4.18	.809
14. Yabancı dil yeteneğim vardır.	4.00	.804
15. Yabancı dil konuşmak için o dilin kültürünü bilmek önemlidir.	3.98	1.004
16. Bir yabancı dil bilen diğer bir yabancı dil öğrenmesi daha kolaydır.	3.89	1.027
17. Yabancı dilde bilmediğin kelimeleri tahmin etmek yetinde bir davranıştır.	3.82	1.050
18. Bazı insanlarda doğuştan yabancı dil öğrenme yeteneği vardır.	3.74	1.155
19. Yabancı dil öğrenme çok fazla dilbilgisi kuralı öğrenme anlamına gelir.	3.70	1.198
20. Suriyeliler yabancı dil konuşmanın önemli olduğuna inanır.	3.61	.831
21. Herkes yabancı bir dil konuşmayı öğrenebilir.	3.57	1.294
22. Dil öğrenirken başta hata yapmana izin verilirse sonradan bu hatalardan kurtulman zor olur.	3.50	1.061
23. Bu dili okumak ve yazmak, konuşup anlamaktan daha kolaydır.	3.40	1.306
24. Bir dilden fazla dil konuşan insanlar daha zekidir.	3.18	1.425
25. Suriyeliler yabancı dil öğrenmede iyidir.	3.05	.822
26. Yabancı bir dili konuşmak o dili anlamaktan daha kolaydır.	3.00	1.353

27. Yabancı dil öğrenmede kadınlar erkeklerden daha iyidir.	2.73	1.275
28. Matematik ve fen bilgisinde iyi olan insanlar yabancı dil öğreniminde iyi değildir.	2.71	1.278
29. Yabancı bir dil öğrenmek çoğunlukla çok yeni kelime öğrenmek anlamına gelir.	2.67	1.251
30. Yabancı bir dil öğrenmek çoğunlukla çeviri yapmak anlamına gelir.	2.55	1.262

Tablo 1’de görüldüğü üzere, 1. madde için (*Çocuklar için yabancı dil öğrenimi yetişkinlere göre daha kolaydır.*) ortalama 4.87’dir. Bu değer madde 1’in katılımcılar tarafından en çok hemfikir olunan madde olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda Tablo 1’e bakıldığında, ortalaması 4.78 olan 2. maddeye de (*Bazı diller diğerlerine göre daha kolaydır.*) katılımcıların tamamen hemfikir olduğu anlaşılmaktadır. 4.68 ortalamalı 3. maddeye (*Çok tekrar ve pratik önemlidir.*) bakıldığında da, açıkça anlaşılmaktadır ki bu madde de katılımcıların tamamen hemfikir olduğu maddelerdendir. Bunun yanı sıra, 4.64 ortalamalı 4. madde (*Eğer bu dili çok iyi konuşursam, onu kullanmak için çok fırsatım olacak.*) göz önünde bulundurulduğunda da, bu maddenin de yüksek ölçüde hemfikir olunan bir madde olduğu anlaşılmaktadır. Son olarak, 4.60 ortalamalı 5. madde de (*Eğer bu dili çok iyi konuşmayı öğrenirsem, iyi bir iş sahibi olmamda bana yardımcı olacak.*) katılımcıların tamamen hemfikir olduğu bir diğer maddedir.

Tablo 1’den açıkça anlaşıldığı gibi katılımcılar sırasıyla 4.49 ortalamalı 6. maddeyi (*Yabancı dili iyi bir aksanla konuşmak önemlidir.*), 4.45 ortalamalı 7. maddeyi (*Bu dili konuşanları daha iyi tanımak için bu dili öğrenmek istiyorum.*), 4.35 ortalamalı (\bar{x}) 8. maddeyi (*Eninde sonunda bu dili çok iyi konuşmayı öğreneceğime inanıyorum.*), 4.27 ortalamalı 9. maddeyi (*Yabancı bir dil öğrenmek diğer okul derslerini öğrenmekten farklıdır.*), 4.22 ortalamalı 10. maddeyi (*Yabancı bir dilde doğru söyleyebilene kadar hiç bir şey söylememelisin.*), 4.20 ortalamalı 11. maddeyi (*Diğer insanların önünde yabancı dilde konuşurken kendime güvenirim.*), 4.19 ortalamalı 12. maddeyi (*Yabancı dili konuşulduğu ülkede öğrenmek daha iyidir.*), 4.18 ortalamalı 13. maddeyi (*Birilerini öğrenmeye çalıştığım dilde konuşurken duyarsam, onlara gidip konuşma pratiği yaparım.*), 4.00 ortalamalı 14. maddeyi (*Yabancı dil yeteneğim vardır.*), 3.98 ortalamalı 15. maddeyi (*Yabancı dil konuşmak için o dilin kültürünü bilmek önemlidir.*), 3.89 ortalamalı (\bar{x}) 16. maddeyi (*Bir yabancı dil bilen diğer bir yabancı dil öğrenmesi daha kolaydır.*), 3.82 ortalamalı (\bar{x}) 17. maddeyi (*Yabancı dilde bilmediğin kelimeleri tahmin etmek yerinde bir davranıştır.*), 3.74 ortalamalı 18. maddeyi (*Bazı insanlarda doğuştan yabancı dil öğrenme yeteneği vardır.*), 3.70 ortalamalı 19. maddeyi (*Yabancı dil öğrenme çok fazla dilbilgisi kuralı öğrenme anlamına gelir.*), 3.61 ortalamalı 20. maddeyi (*Suriyeliler yabancı dil konuşmanın önemli olduğuna inanır.*), 3.57 ortalamalı 21. maddeyi (*Herkes yabancı bir dil konuşmayı öğrenebilir.*) ve 3.50 ortalamalı 22. maddeyi (*Dil öğrenirken başta hata yapmana izin verilirse sonradan bu hatalardan kurtulman zor olur.*) benimsemektedirler.

Diğer bir taraftan, yine Tablo 1 incelendiğinde katılımcılar 3.40 ortalamalı 23. madde (*Bu dili okumak ve yazmak, konuşup anlamaktan daha kolaydır.*) konusunda, 3.18 ortalamalı 24. madde (*Bir dilden fazla dil konuşan insanlar daha zekidir.*) konusunda, 3.05 ortalamalı 25. madde (*Suriyeliler yabancı dil öğrenmede iyidir.*) konusunda, 3.00 ortalamalı 26. madde (*Yabancı bir dili konuşmak o dili anlamaktan daha kolaydır.*) konusunda, 2.73 ortalamalı 27. madde (*Yabancı dil öğrenmede kadınlar erkeklerden daha iyidir.*) konusunda, 2.71 ortalamalı 28. madde (*Matematik ve fen bilgisinde iyi olan insanlar yabancı dil öğreniminde iyi değildir.*) konusunda, 2.67 ortalamalı 29. madde (*Yabancı bir dil öğrenmek çoğunlukla çok*

yeni kelime öğrenmek anlamına gelir.) konusunda ve 2.55 ortalamalı 30. madde (Yabancı bir dil öğrenmek çoğunlukla çeviri yapmak anlamına gelir.) konusunda kararsızlardır.

Tablo 2. Türkçe Öğrenen Suriyelilerin Dil Öğrenmenin Zorluğuna ve Süresine İlişkin İnançları

Madde	Ortalama (\bar{x})	Ss
1. Öğrenmeye çalıştığım dil 1) çok zor bir dil, 2) zor bir dil 3) orta zorlukta bir dil, 4) kolay bir dil, 5) çok kolay bir dil.	3.02	.991
2. Eğer birisi bu dili öğrenmeye günde bir saat ayırırsa, ustalaşması için ne kadar zaman gerekir? 1) 1 yıldan az, 2) 1-2 yıl, 3) 3-5 yıl, 4) 5-10 yıl, 5) günde 1 saat çalışmayla dil öğrenemezsin.	1.92	.687

Tablo 2 açıkça göstermektedir ki katılımcılara göre öğrenmeye çalıştıkları dil (Türkçe) orta zorlukta bir dildir. Yine tablodan anlaşılacağı üzere katılımcılar Türkçe öğrenmek için günde 1 saat ayrılırsa, ustalaşma sürecinin 1-2 yıl süreceğini ifade etmişlerdir. Bir başka deyişle, Tablo 1'e göre ortalama zorlukta olan Türkçe dilinde ustalaşma süreci günde 1 saat ayrılarak, 1-2 yıl sürer.

4. Tartışma ve Sonuç

Farklı kültürlerden, dillerden, yaşlardan ve akademik alanlardan öğrenci ve öğretmenlerle dil öğrenme inançlarına dair birçok çalışma yapılmıştır (Wenden, 1986; Horwitz; 1988; Smith, 1989; Bacon & Finneman, 1990; Tumplosky, 1991; Yang, 1992; Park, 1995; Truitt, 1995; Kern, 1995; Kuntz, 1996; Oh, 1996; Horwitz, 1999; Mori, 1999; Peacock, 2001; Chang, 2007). Bazı çalışmalar genel olarak dil öğrenme inançlarına açıklık getirirken bazı çalışmalar da öğrenen inançlarıyla motivasyon arası ilişkiyi dile getirmiştir (Cotterall, 1999). Bir başka deyişle inançlar çeşitli teorik eğilimlere bağlı olarak farklı şekillerde ele alınmıştır (Bernat & Gvozdenko, 2005). Bu çalışmada ise yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli sığınmacıların dil öğrenmeye ilişkin inançları irdelenmiştir. Dil öğrenme inançları irdelenen katılımcıların savaş mağduru olmaları, bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayırmaktadır. Bu çalışmanın katılımcıları, Suriye'de meydana gelen olaylarla Türkiye'ye göç etmişlerdir. Göç edenler, hayatta kalmayı başarsalar bile savaşın etkilerinden olumsuz yönde etkilenmişlerdir (Ulum ve Kara, 2016: 414). Sosyal açıdan mahrumiyetleri olan ortamlardaki öğrencilerin dil öğrenme motivasyonlarını incelemek çok önemlidir. Özellikle savaş ve iç çatışmalar ortaya çıktıkları andan itibaren toplumsal dinamikleri derinden sarsar. Bu gibi durumlarda insanların yiyecek, içecek, barınma ve tüm bunların temelindeki yaşamını devam ettirme duygusu baskın gelir (Kara, Yiğit ve Ağırman, 2016: 949). Bunun yanı sıra, ekonomik imkânlardan yoksun olma durumu, öğrencileri yeterli öğrenme olanaklarından yoksun bırakır. Bu dezavantajlara sahip öğrenciler üzerindeki sosyal etkiler birçok psikolojik duruma etki ettiği gibi öğrencilerin dil öğrenme inançlarına da etki edebilir (Kormos, Kiddle, & Csizér, 2011: 495).

Çalışmadan anlaşılacağı üzere, katılımcılar, öğrenmeye çalıştıkları yabancı dilin (Türkçe) orta zorlukta bir dil olduğunu ve günde 1 saat ayrılırsa 1-2 yıl süre zarfında bu dilde iyi ilerleme sağlanacağını düşünmektedirler. Aynı zamanda, çalışmadan elde edilen sonuçlar göstermektedir ki katılımcılar, çocuklar için yabancı dil öğreniminin yetişkinlere göre daha kolay olduğuna; bazı dillerin diğerlerine göre daha kolay olduğuna; çok tekrar ve pratiğin önemli olduğuna; eğer bu dili çok iyi konuşurlarsa, onu kullanmak için çok fırsatlarının olacağına ve iyi bir iş sahibi olmalarında onlara yardımcı olacağına tamamen inanmaktadırlar.

Katılımcılar aynı zamanda yabancı dili iyi bir aksanla konuşmanın önemli olduğuna; bu dili konuşanları daha iyi tanımak için bu dili öğrenmek istediklerine; eninde sonunda bu dili çok iyi konuşmayı öğreneceklerine; yabancı bir dil öğrenmenin diğer okul derslerini öğrenmekten farklı olduğuna; yabancı bir dilde doğru söyleyebileceğine kadar hiç bir şey söylenmemesinin gerektiğine; diğer insanların önünde yabancı dilde konuşurken kendilerine güvendiklerine; yabancı dili konuşulduğu ülkede öğrenmenin daha iyi olduğuna; hedef dilde konuşan birileri duyulduğunda onlarla pratik yapmanın önemine; yabancı dil yeteneklerinin olduğuna; yabancı dil konuşmak için o dilin kültürünü bilmenin önemine; bir yabancı dil bilen diğer bir yabancı dil öğrenmesinin daha kolay olduğuna; yabancı dilde bilinmeyen kelimeleri tahmin etmenin yerinde bir davranış olduğuna; bazı insanlarda doğuştan yabancı dil öğrenme yeteneğinin olduğuna; yabancı dil öğrenmenin çok fazla dilbilgisi kuralı öğrenme anlamına geldiğine; yabancı dil konuşmanın önemli olduğuna; herkesin yabancı bir dil konuşmayı öğrenebileceğine; dil öğrenirken başta hata yapılmasına izin verilirse sonradan bu hatalardan kurtulmanın zor olacağına katılmaktadırlar.

Çalışmadan elde edilen bulgular göstermiştir ki katılımcılar bu dili okumanın ve yazmanın, konuşup anlamaktan daha kolay olduğuna, bir dilden fazla dil konuşan insanların daha zeki olduğuna, Suriyelilerin yabancı dil öğrenmede iyi olduğuna, yabancı bir dili konuşmanın o dili anlamaktan daha kolay olduğuna, yabancı dil öğrenmede kadınların erkeklerden daha iyi olduğuna, matematik ve fen bilgisinde iyi olan insanların yabancı dil öğreniminde iyi olmadığına, yabancı bir dil öğrenmenin çoğunlukla çok yeni kelime öğrenme anlamına geldiğine ve yabancı bir dil öğrenmenin çoğunlukla çeviri yapma anlamına geldiğine dair kararsızlardır.

Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli sığınmacılar dil öğrenmeye dair olumlu inançlara sahiptir. Bu olumlu inançlar dil öğrenmeye dair motivasyonunun artmasında önemli yer teşkil eder (Dörnyei, 1994: 273). Her ne kadar dil öğrenmeye ilişkin inançlar öğrenci motivasyonunu etkilese de, ilgili alanda yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenmeye ilişkin inançları çok fazla irdelenmemiştir. Candaş-Karababa (2009) *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar* başlıklı çalışmasında yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları, sadece öğretim programları, öğretim ortamları ve öğrenenler açısından ele almıştır. Sorunları tanımladıktan sonra yorumlayarak değerlendirmiş ve çözüm önerilerinde bulunmuştur. Barın (2004) *Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler* adlı çalışmasında her öğrencinin dil öğrenme ihtiyacının ve kendi fiziki, psiko-sosyal durumunun aynı olmadığını, bu sebeple öğrencilerin yaş, eğitim durumlarının, sosyal konumlarının ve Türkçeyi öğrenme sebeplerinin mutlaka göz önüne alınması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmada her ne kadar bireysel farklılıklara yer verilmişse de dil öğrenme inançlarına pek yer verilmemiştir. Tok ve Yığın (2013) çalışmalarında Türkçe öğrenmenin yabancı uyruklu öğrenciler açısından hangi nedenlerle ihtiyaç hissedildiğini ortaya koyup, öğrencilerin Türkçeyi öğrenmede, ekonomi, eğitim, turizm, siyasî, evlenme olmak üzere 4 farklı araçsal motivasyona; tarihî, akrabalık ve dinî bağlar ile bütünleştirici motivasyona sahip oldukları sonucuna ulaşımlardır.

5. Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli mültecilerin dil öğrenmeye ilişkin inançlarını irdeleyen bu çalışmadan hareketle alan araştırmacılarına, yabancılara Türkçe öğretenlere, yabancılara Türkçe öğretimi programı ve kaynak kitapları hazırlayanlara aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yabancı dil öğrenmeye ilişkin inançları tespit edilip ders içi ve ders dışı aktiviteler bu bağlamda şekillendirilmelidir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yabancı dil öğrenmeye ilişkin inançları aynı zamanda bir ihtiyaç analizi olduğundan hazırlanan eğitim programları ihtiyaçlara göre düzenlenmelidir.
- Ders kitapları ve materyaller öğrencilerin ihtiyaçlarına göre hazırlanıp, kitap ve materyal seçimi bu bağlamda gerçekleştirilmelidir.
- Her türlü eğitim-öğretim etkinliği öğrenci algı, inanç ve bireysel farklılıkları göz önünde tutularak düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin özel durumlarının dil öğrenme inançlarına, algılarına ve yaklaşımlarına etki edeceğinden dolayı, Suriyeli savaş mağdurları gibi dezavantajlı grupların bireysel farklılıkları özellikle göz önünde tutulmalıdır.
- Suriyeliler veya diğer dezavantajlı gruplarla yabancı dil öğrenmeye dair inançları konu edinen karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akman, G. N. (2014). Nicel ve Nitel araştırma Yöntemleri. Retrieved on the 8th of December, 2018 from <http://content.lms.sabis.sakarya.edu.tr/Uploads/80469/44072/nicel-nitel.pdf>
- Altan, M. X. (2006). Beliefs about language learning of foreign language major university students. *Australian Journal of Teacher Education*, 31(2), 45-52.
- Amuzie, G. L. & Winke, P. (2009). Changes in language learning beliefs as a result of study abroad. *System*, 37(3), 366-379.
- Bacon, S.M. & Finnemann, M.D. (1990). A study of attitudes, motives and strategies of university foreign language students and their disposition to authentic oral and written input. *Modern Language Journal*, 74(4), 459-473.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (1), 19-30.
- Bernat, E. & Gvozdenko, I. (2005). Beliefs about Language Learning: Current Knowledge, Pedagogical Implications, and New Research Directions. *TESL-EJ*, 9(1), 21 pgs.
- Booth, R.J., & Pennebaker, J.W. (2000). Emotions and immunity. Lewis, M., Haviland - Jones, J.M. (Eds.), *Handbook of emotions*. The Guilford Press, New York, pp. 558-572.
- Breen, M.P. (2001). *Learner contributions to language learning: New directions in research*. Harlow, Essex: Pearson Education Limited.
- Candaş-Karababa, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-278.
- Chang, L.Y.H. (2007). The influences of group processes on learners' autonomous beliefs and behaviors. *System* 35(3), 322-337.

- Clark, C. (1988). Asking the right questions about teacher preparation: Contributions of Research on teaching thinking. *Educational Researcher*, (17), 5-12.
- Cotterall, S. (1995). Readiness for autonomy: Investigating learner beliefs. *System*, 23(2), 195-205.
- Cotterall, S., (1999). Key variables in language learning: What do learners believe about them?. *System* 27 (4), 473-492.
- Dörnyei, Z. (1994). Motivation and motivating in a foreign language. *Modern Language Journal*, 78(3), 273-284.
- Horwitz, E. K. (1987). Surveying student beliefs about language learning'in A. Wenden and J. Rubin (eds): *Learner Strategies in Language Learning*. NJ: Prentice Hall.
- Horwitz, E.K. (1988). The beliefs about language learning of beginning university foreign language students. *Modern Language Journal*, 72(3), 283-294.
- Horwitz, E. K. (1999). Cultural and situational influences on foreign language learners' beliefs about language learning: A review of BALLI studies. *System*, 27(4), 557- 576.
- Kormos, J., Kiddle, T., & Csizér, K. (2011). Systems of goals, attitudes, and self-related beliefs in second-language-learning motivation. *Applied Linguistics*, 32(5), 495- 516.
- Kalaja, P. (2003). Research on students' beliefs about SLA within a discursive approach. In: Kalaja, P., Barcelos, A.M.F. (Eds.), *Beliefs about SLA: New Research Approaches*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, pp. 87-08.
- Kara, Ö. T., Yiğit, A. ve Ağırman, F. (2016). Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin Suriyeli mülteci kavramına ilişkin algılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*,12(4), 945-961.
- Kern, R.G. (1995). Students' and teachers' beliefs about language learning. *Foreign Language Annals*, 28(1), 71-92.
- Kuntz, P. S. (1996). Students of "easy" languages: Their beliefs about language learning. *ERIC Clearinghouse*.
- Liao, P. S., & Chiang, M. Y. (2003). The study of students' and their teachers' beliefs about English learning. In *Proceedings of 2003 International Conference on English teaching and Learning in the Republic of China* (pp. 65-76).
- Mori, Y. (1999). Epistemological beliefs and language learning beliefs: What do language learners believe about their learning? *Language Learning*, 49(3), 377-415.
- Nikitina, L., & Furuoka, F. (2006). Re-examining Horwitz's beliefs about language learning inventory (BALLI) in the Malaysian Context. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 3(2), 209-219.
- Novoa, P. (1996). *Strategy and Skill in Learning a Foreign Language*. Londres: Edward Arnold. 1995. *Lenguas Modernas*, (23), 231-235.
- Oh, M. J. T. (1996). *Beliefs about language learning and foreign language anxiety: A study of American university students learning Japanese*. University of Texas at Austin.
- Oppenheim, A.N. (1992). *Questionnaire design, interviewing and attitude measurement*. London: Printer.

- Park, G. P. (1995). Language learning strategies and beliefs about language learning of university students learning English in Korea. Doctoral dissertation, University of Texas at Austin.
- Peacock, M., (2001). Pre-service ESL teachers' beliefs about second language learning: A longitudinal study. *System*, 29(2), 177–195.
- Pintrich, P.R., & De Groot, E.V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33–40.
- Rajagopalan, K., (2004). Emotions and language politics: the Brazilian case. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 25(2-3), 105-23.
- Richardson, V. (1996). The role of attitudes and beliefs in learning to teach. *Handbook of research on teacher education*, 2, 102-119.
- Riley, P. (2000). BATS'and 'BALLS': Beliefs about talk and beliefs about language learning.In Proceedings of the International conference AUTONOMY (pp. 151-168).
- Rokeach, M. (1968). Beliefs, attitudes and values: A theory of organization and change. San Francisco: Jossey-Bass.
- Rust, F. O. C. (1994). The first year of teaching: It's not what they expected. *Teaching and teacher education*, 10(2), 205-217.
- Sakui, K., & Gaies, S.J., (1999). Investigating Japanese learners' beliefs about language learning. *System*, 27(4), 473–492.
- Smith, S. H. (1989). Preliminary statistics of the BALLI with students learning Russian. Unpublished manuscript, University of Texas at Austin, USA.
- Tok, M., & Yiğın, M. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(8),132-147.
- Truitt (1995). Beliefs about language learning: A study of Korean university students learning English. *Texas Papers in Foreign Language Education*, 2(1), 1–14.
- Tumposky, N.R. (1991). Student beliefs about language learning: A cross-cultural study. *Carleton Papers in Applied Language Studies*, 8, 50–65.
- Ulum, Ö. G. ve Kara, Ö. T. (2016). The effects of war on Syrian refugees' academic achievement. *International Journal of Social Science (JASSS)*, (48), 413-423.
- Victori, M., & Lockhart. W. (1995). Enhancing metacognition in self-directed language learning. *System*, 23(2), 223-234
- Wenden, A.L. (1986). What do second-language learners know about their language learning? A second look at retrospective accounts. *Applied Linguistics*, 7 , 186–205.
- Wenden, A.L. (1999). An introduction to metacognitive knowledge and beliefs in language learning beyond the basics. *System*, 27(4), 435–441.
- Yang, N. D. (1992). Second language learners' beliefs about language learning and their use of learning strategies: A study of college students of English in Taiwan. Taiwan. Unpublished doctoral dissertation, University of Texas, Austin, TX.